

КОТЕДЖ ДОГЛЯДАЧА ШЛЮЗУ

Котедж стоїть собі самотою біля каналу, покинутий і порожній. Віконні рами погнили й позлітали з завіс, сад навколо здичавів: бур'яни сягали мені аж до грудей та приховували п'ятдесятилітні поклади сміття. Але про це я дізнався тільки згодом... Подвір'я виходить на канал і на шлюз. Поза котеджем є озеро, а ще далі – залізнична лінія. Компанія-власник, якій належав цей будинок, вочевидь заплатила комусь, щоб прибрати всередині. Та хто б не виконував ту роботу, він просто викинув усе за старий паркан поміж садом і озером. Тож берег був буквально завалений непотребом: матрац, розпотрошений пиросос, плита, безногі стільці, поіржавілі бляшанки, розбиті пляшки... А далі простяглося обрамлене очеретом водне плесо, аж ген-ген на якому плавало двійко лебедів.

Вперше я побачив цей котедж у суботу вранці. Про нього мені розповіла приятелька, яка помітила, що будиночок виставили на продаж, і знала, що я підшукую в Оксфорді місце для різьбярської майстерні, аби якось розрадити себе після виходу на пенсію. Я припаркував

авто біля об'їзної і подався пішки вздовж естакади – повз мене з оглушливим ревом пролітали легковики та вантажівки. Так я знайшов маленький, майже невидимий лаз у живоplotі на узбіччі. Далі на мене чекала темна, низько нависла, аркада з букового гілля. Довгі притрушені листям та буковими горішками східці бігли до каналу. Відчуття було таке, ніби я раптом випав з теперішнього і повернувся у минуле. Рев траси зненацька ущух, я спустився до тихого безгомінного каналу. Котедж був за кількасот'ярдів від мене. До нього вела доріжка вздовж води і старий цегляний міст, прокладений над каналом.

У саду біля будиночка росло кілька слив. Одне деревце пробилось крізь вийшлу з ужитку, стару й іржаву машинку з реципрокними лезами для зрізування особливо густих чагарів. Вона нагадувала газонокосарку і мала два чималі колеса з маркуванням *Allens* та *Oxford*, викарбуваним великими літерами на ободах. У мого батька колись була точнісінько така модель. Він користувався нею на двох краях саду з декоративними та фруктовими деревами. Те місце, де я виріс у 1950-х, було усього за якусь милью звідси. Пригадую, якось, коли я спостерігав за його роботою, батько випадково наїхав косаркою на маленьку землерийку, що ховалася у траві. Як же мені було боляче дивитися на закривавлене тільце тваринки і слухати її пронизливі передсмертні крики!

Поруч з котеджем – тихий і спокійний канал та масивні чорні ворота неширокого шлязу. Дороги нема – сюди можна дістатися тільки пішки доріжкою вздовж каналу або на баржі. Зате є цегляна стіна з жолобами для напування коней з того боку саду, що ближче до води. Згодом я знайшов ще й металеві кільця, до яких

прив'язували коней, що тягнули баржі. Багато років тому за підйом та опускання таких воріт усюди на каналі відповідали доглядачі шлюзів, але їхні будинки вже давно поспродували, тож тепер воротами розпоряджаються хіба випадкові люди, які вряди-годи пропливають тут на баржах. Мені розповіли, що десь на цих берегах мешкає рибалочка, і часом навіть можна побачити, як вона блискавкою шугає понад водою. А ще тут водяться видри. І хоч лише за кількасот ярдів від котеджу ревуть автомобілі, пролітаючи над каналом по високому переїзді на бетонних опорах, якщо відвернешся від дороги, то видно тільки поля, й дерева, і обрамлене очеретом озеро за домом. Відтак легко уявити себе у старому-доброму глухому селі, схожому на те, у якому я виріс зовсім неподалік звідсіля і яке теж було тихим до того, як шістдесят років тому збудували цю саму об'їзну.

Дівчина з ріелторського агентства чекала на мене, сидючи на осонні на порослому травою березі біля входу в котедж. Вона відімкнула зачинені на засув і на підвісний замок двері. Я зайшов і одразу ж наступив на кілька листів з відбитками брудних підшов, що валялися на підлозі. Агентка помітила, куди я дивлюся, і розповіла, що старий доглядач жив тут сам-самісінький майже цілих п'ятдесят років – у документах на право власності зазначено, що він був робітником на каналі. Коли старий помер, забудовники, які придбали котедж кілька років тому, виставили його на продаж. Агентка не знала, де саме помер бідолашний доглядач – тут, у лікарні чи в притулку для літніх людей.

Всередині будиночка пахло вільгістю і занепадом. Потріскані й розбиті шибки завісили брудними мере-

живними фіранками, підвіконня густим чорним шаром встеляли здохлі мухи. У кімнатах було порожньо й голо, всюди панувала печальна атмосфера, властива покинутим будинкам. Зі всіляких зручностей у домі були тільки вода й електрика. Навіть туалет – і той надворі. До того ж понищений, зі знятими з петель дверима. Натомість у ящику для сміття біля вхідних дверей лежало повно пластикових пакетів із фекаліями.

Подейкували, що у старовинному фермерському маєтку, де проминуло моє дитинство, оселилися привиди. Так щонайменше вважали Вайти – літнє подружжя, яке мешкало через дорогу від нашого дому. Мені подобалося до них навідуватись. Вони розповідали неймовірні історії про зловісну карету і коней, що з'являлися на подвір'ї ночами, а також про «сіру пані» у самому будинку. Цікаво, чи мешкав і в цьому котеджі привид його колишнього власника?

– Беру, – сказав я.

Дівчина з агентства скептично глянула на мене.

– А не хочете спершу провести експертну оцінку?

– Ні, я сам виконую всі потрібні мені будівельні роботи, і, як на мене, дім виглядає цілком пристойно, – відповів я упевнено. Хоч насправді вагався, чи стане мені фізичної сили на все задумане, і як я впораюся з таким грандіозним завданням, не маючи навіть доступу до дороги. Можливо, варто погамувати свої амбіції і облишити нав'язливе переконання, що я все мушу робити сам. Можливо, все це не має більше значення. І слід просто найняти сюди будівельника. Так, я хотів знайти місце для майстерні, проте не знав, чи готовий жити у цьому маленькому покинутому котеджі тривалий час та ще й по сусідству з привидам.

– Що ж, тоді зверніться до Пітера – менеджера у нашому місцевому офісі, – сказала агентка.

Я поїхав до Лондона наступного дня. І мене тривожила думка про те, що, можливо, цей маленький котедж стане моїм останнім притулком, що саме тут я помру, тут завершиться моя історія. Я от-от виходжу на пенсію, а значить – розпочинаю все спочатку, втішав я себе. Насправді ж мій час добігає кінця.

У понеділок я вже повернувся до операційної. Одягнув синій хірургічний костюм, хоч і мав лише спостерігати. Через три тижні я збирався піти на пенсію і залишити позаду майже сорок років роботи в медицині та нейрохірургії. Мені вже й наступника призначили – Тіма, котрий починав у нашому відділенні як практикант. Він надзвичайно здібний лікар і приємний чоловік, фанатично рішучий і уважний до деталей, але це притаманно всім нейрохірургам. Я був справді щасливий, що мене замінить саме Тім. Тому поволі доручав йому виконувати більшість операцій, готуючи до того часу, коли – і це, ймовірно, стане для Тіма певним шоком – він раптом нестиме одноосібну відповідальність за те, що відбувається з довіреним йому пацієнтом.

Першою нашою пацієнткою була вісімнадцятирічна жінка, яку допустили до операції минулого вечора. Вона була на п'ятому місяці вагітності, і у неї розпочалися нестерпні головні болі. Сканування виявило дуже велику, проте майже напевно доброякісну пухлину при основі мозку. Кілька днів тому я оглядав цю жінку у поліклініці – невідкладний випадок. Вона приїхала з Румунії, англійською знала хіба два слова,

зате хоробро усміхалася, поки я через її чоловіка, який таки трохи розмовляв англійською, намагався пояснити їй стан справ. Чоловік сказав, що вони родом з Марамуреша на півночі Румунії поблизу кордону з Україною. Мені довелося побувати там два роки тому, мандруючи з Києва до Бухареста разом із моїм українським колегою Ігорем. Тамтешні краєвиди неймовірно прекрасні. А ще всі ці стародавні дерев'яні ферми та монастирі – здавалося, ніби сучасний світ так і не дістався туди. На полях височіли скирти, дорогами котилися запряжені кіньми вози, а правували ними вбрані в традиційну сільську одіж фірмани. Ігоря дратувало, що Румунії дозволили вступити у Євросоюз, а Україні – ні. Румунський колега, який зустрічав нас на українському кордоні, мав твідового картуза і шкіряні моторукавиці. Ми сіли в «прокачану» «БМВ» його сина і помчали жажливими дорогами майже без зупинок до самого Бухареста. Хоча ні, раз ми таки спинилися – переночували в Сігішоарі, де й досі стоїть дім, у якому народився Влад Цепеш, прототип Дракули. Тепер там якийсь заклад швидкого харчування.

Операцію моєї румунській пацієнтці не треба було робити вже і негайно – в тому сенсі вона не вважалася «невідкладною». Але за кілька днів жінку все одно довелося б прооперувати. Такі випадки важко укласти в систему цілей, які для Національної системи охорони здоров'я (НСОЗ) сформулював уряд і які визначають структуру її роботи. Румунка не була ні стандартним випадком, ані ургентним.

Моя дружина Кейт кілька років тому теж потрапила в таку саму пастку. Вона очікувала на важливу операцію і провела вже багато тижнів у інтенсивній терапії у відомій лікарні. Її прийняли туди як невідкладного

тільки тому, що я хірург. Але ситуація була просто нестерпна. Одна скасована операція – це вже величезний стрес, що й казати про п'ять операцій поспіль!..

Мій колега кивнув:

– А якщо ми не можемо подбати про наших близьких, то що ж тоді робити бідаці Джо Блогґзу*?

Отже, у понеділок вранці я пішов на роботу в передчутті звичної вже пересварки за ліжко для тієї вагітної жінки, щоб її було куди покласти після операції. Якби її стан загрожував життю, я міг би розпочати операцію, не випрошуючи на це дозволу у різного лікарняного персоналу, який займається перерозподілом недостатньої кількості ліжок між надто численними пацієнтами. Однак стан румунки не був настільки небезпечним, принаймні поки що, тому я знав, що на мене чекає важкий початок дня.

У приймальній біля операційної зібрався жвавий гурт лікарів, медсестер та менеджерів, які розглядали приклеєний скотчем до столу розклад операцій на сьогодні й обговорювали, як важко переробити за день неможливий обсяг роботи. Я помітив, що кілька випадків у розкладі – це стандартні операції на спинному мозку.

– Ліжок у відділенні інтенсивної терапії немає, – сказала, скривившись, анестезіолог.

– Тоді давайте просто візьмемо і прооперуємо пацієнта, – запропонував я. – Ліжка завжди з'являються так чи інак.

Я постійно це повторював, і постійно чув у відповідь одне й те саме.

---

* Ім'я-екземпліфікант на позначення невідомої особистості в Об'єднаному Королівстві, Австралії та Новій Зеландії на кшталт Джона Доу у США (тут і далі – прим. перекладача).

— Ні. Якщо ліжко не з'явиться, то мені доведеться відходити пацієнта просто в операційній, а на це підуть години, — сказала анестезіолог.

— Ну, значить я піду і спробую якось це вирішити після ранкової наради, — відказав я.

На ранкових нарадах на нас чекав звичний перелік трагедій і катастроф.

— Знаєте, вчора ми прийняли вісімдесятидворічного дідугана з діагностованим раком простати. Спершу він звернувся до своєї місцевої лікарні, тому що в нього віднімало ноги й була затримка сечі. Там його не госпіталізували, а просто відіслали додому, — розповідала Фей, чергова інтернка, чіпляючи знімок до негатоскопа.

Всі присутні у затемненій кімнаті зреагували на її слова саркастичним сміхом.

— Ні-ні, це правда, — продовжила Фей. — Його катетеризували і написали в картці, що чоловік почувається краще. Я сама читала ті записи.

— Але ж він, бляха, ходити не міг! — вигукнув хтось.

— Здається, це нікого не обходило. Ну бо відіславши діда додому в тій лікарні принаймні вклялися у сподівані чотири години* ... Старий побув удома сорок вісім годин, а потім родичі викликали дільничого, який і скерував його до нас.

— Мабуть, це дуже терплячий і багатостраждальний пацієнт, — поділився я думкою з колегою, що сидів поруч. А тоді звернувся до іншого інтерна: — Самі, що ти бачиш на знімку?

---

* Ідеться про те, що уряд Британії штрафує лікарні (але не окремих членів персоналу), якщо лікар або медсестра не огляне усіх пацієнтів у відділенні швидкої та невідкладної медичної допомоги за чотири години після того, як вони поступили до лікарні.